

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/68/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6619204893
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Štubniak
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6619204893.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Martina Štubniaka a sudkýň JUDr. Janky Benkovičovej a JUDr. Ivica Hanuskovej, v spore žalobkyne V. F., narodenej XX. XX. XXXX, Y. 6, XXX XX C., právne zastúpenej JUDr. Jánom Marčokom, advokátom, so sídlom M. Gorkého 21, 984 01 Lučenec, proti žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu spôsobenej škody, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/36/2019-130 z 12. mája 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu v I. výroku **m e n í** tak, že žalobu v časti o zaplatenie sumy 963,75 Eur **z a m i e t a**.

II. Žalovanému náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

III. Rozsudok okresného súdu vo IV. výroku **z r u š u j e**.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 963,75 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania (III. výrok). Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok za žalobu v rozsahu 50 % do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (IV. výrok).

2. Prvoinštančný súd rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa si podanou žalobou uplatnila nárok na zaplatenie sumy 1.943,20 Eur titulom náhrady škody vzniknutej v dôsledku jej pádu dňa 04. 04. 2018 v autobuse MHD spoločnosti SAD Lučenec, a.s., ktorej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou autobusu bola poistená povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu u žalovaného.

3. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 427 ods. 1 a § 428 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) majúc po skutkovej stránke za nesporné, že žalobkyňa dňa 04. 04. 2018 spadla v autobuse MHD prevádzkovateľa SAD Lučenec, a.s., ktorý bol u žalovaného povinne zmluvne poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou predmetného autobusu, pričom žalobkyňa utrpela zranenia vyžadujúce si liečbu od 04. 04. 2018 do 07. 09. 2018. Nebolo sporné ani bodové ohodnotenie bolestného na základe žalobkyňou predloženého znaleckého posudku zo dňa 31. 05. 2019. Vykonaným dokazovaním mal prvoinštančný súd preukázané, že k úrazu žalobkyne došlo počas jazdy autobusu v dôsledku jeho pribrzdzenia, čo žalovaný nespochybňoval poukazujúc však iba na mierne pribrzdzenie ako to vyplynulo z výpovede šoféra autobusu v rámci trestného konania. V rozpore s tým ale bola výpoveď žalobkyne, ktorá uvádzala, že išlo o prudké brzdenie autobusu a

o pravdivosti jej výpovede svedčí aj písomné vyjadrenie svedkyne F. B., ktorá rovnako uviedla, že vodič autobusu musel na Masarykovej ulici náhle zabrzdíť. Príčinou vzniku škody bola teda okolnosť majúca pôvod v povahe prevádzky, a to náhle zabrzdzenie autobusu pri jeho vstupe do kruhového objazdu a potreba dať prednosť v jazde zľava prichádzajúcemu motorovému vozidlu. Zároveň ale aj sama žalobkyňa podľa § 441 OZ (spolu)zavinila vznik škody tým, že po uvedení autobusu MHD do pohybu neostala stáť a pevne sa držať madla v prednej časti autobusu, ale rozhodla sa postupovať do zadnej časti autobusu, kde chcela zaujať miesto na sedenie prechytávajúc sa rukou jednotlivých sedadiel v autobuse a v stredovej časti autobusu po zabrzdení vodiča sa neudržala a spadla na podlahu autobusu, čím utrpela zranenie chrbtice. Svojím konaním porušila základné práva a povinnosti cestujúceho podľa čl. 8 bodu 8.9 a 8.10 Prepravného poriadku pre pravidelnú autobusovú dopravu SAD Lučenec. Škoda na strane žalobkyne bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky podľa § 427 ods. 1 OZ a príčinou vzniku škody boli okolnosti, ktoré majú pôvod v povahe prevádzky podľa § 428 OZ, teda zabrzdzenie autobusu a zároveň aj skutočnosti pričítateľné poškodenej a preto neprichádzalo do úvahy výlučné zavinenie poškodenej na vzniku škody. Spoluzavinenie škody poškodným totiž nemohlo v tomto prípade viesť k úplnému zbaveniu sa zodpovednosti prevádzkovateľa, ale iba k pomernému rozdeleniu zodpovednosti medzi prevádzkovateľom a samotným poškodným. Podiel prevádzkovateľa na spôsobení škody musí byť práve z dôvodu existencie určitých vnútorných okolností spoluprítomných pri vzniku škody. Prvoinštančný súd preto pomerne rozdelil zodpovednosť za vzniknutú škodu medzi prevádzkovateľom a žalobkyňu v pomere 50 : 50, keďže z vykonaného dokazovania nezistil žiadne iné okolnosti, ktoré by viedli k ešte výraznejšiemu zníženiu miery zavinenia prevádzkovateľa, ani nezistil žiadne iné nedisciplinované a neohľaduplné správanie sa žalobkyne ako cestujúcej. Miera jej zavinenia bola porovnateľná s mierou zavinenia prevádzkovateľa, preto škodu pomerne rozdelil v pomere 50 : 50 a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobkyni priznal aj 50 % z hotových nákladov, ktoré vynaložila na vypracovanie lekárskeho posudku o bolestnom, avšak len zo sumy 19,50 Eur a zamietol žalobu v časti sumy 15,70 Eur za druhý lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, ktorý predložený nebol.

4. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vzhľadom na to, že miera úspechu oboch strán bola takmer rovnaká.

5. Napokon prvoinštančný súd podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch uložil žalovanému povinnosť zaplatiť 50 % zo súdneho poplatku za žalobu, nakoľko žalobkyňa bola podľa § 4 ods. 2 písm. i) cit. zákona od poplatku oslobodená a neúspech žalovaného v spore predstavoval mieru 50 % (IV. výrok).

6. V zákonnej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný napádajúc jeho I., III. a IV. výrok. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil, žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal mu plnú náhradu trov konania alebo aby rozsudok v napadnutých výrokoch zrušil a vrátil vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Žalovaný v odvolaní vytýkal prvoinštančnému súdu nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v nesprávnej aplikácii § 428 OZ, resp. v tom, že vôbec neaplikoval § 415 a § 441 OZ. Súčasne prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď si osvojil tvrdenie žalobkyne, že autobus prudko zabrzdil, pričom toto tvrdenie bolo v rozpore s výpoveďou vodiča autobusu a v rozpore so závermi orgánov činných v trestnom konaní. Prvoinštančný súd na jednej strane uviedol, že žalobkyňa porušila povinnosť držať sa a nepresúvať sa v autobuse a tak zavinila vznik škody a na druhej strane vznik škody určil v pomere 50 : 50 a teda vznik škody kladie za vinu aj prevádzateľovi autobusu, avšak neuvádza, čo mal vodič autobusu spraviť, aby škode predišiel. Pokiaľ prvoinštančný súd konštatoval, že žalobkyňa dala vodičovi jasný signál, že môže pokračovať v jazde a následne porušila svoje povinnosti v dôsledku čoho došlo k vzniku škody, túto nemožno pripisovať prevádzateľovi, ktorý skontroloval, či môže v jazde pokračovať a už sa potom môže len spoliehať, že cestujúci bude dodržiavať cestovný poriadok slúžiaci na ochranu cestujúcich. V dôsledku vedomého porušenia cestovného poriadku cestujúcim nemožno takto vzniknutú škodu pripisovať prevádzateľovi vozidla. V trestnom konaní nebolo preukázané, že by autobus prudko zabrzdil. Výpovede vodiča autobusu a žalobkyne sa síce rozchádzajú, ale žiaden iný cestujúci nespadol a súčasne situácia v cestnej premávke a rýchlosť autobusu nepodporujú záver o prudkom brzdení. Žalobkyňa sa buď nedržala vôbec alebo sa držala nedostatočne. Naostatok žalovaný uviedol, že nesprávnosť I. výroku rozsudku má vplyv aj na jeho III. a IV. výrok, lebo tieto závisia od pomeru úspechu v spore.

8. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok prvoinštančného súdu potvrdiť. Podľa nej prvoinštančný súd založil zodpovednosť žalovaného správne na ust. § 428 OZ. Žalovaný v odvolaní neuviedol v akom smere mal prvoinštančný súd aplikovať § 415 OZ a pokiaľ ide o § 441 OZ, prvoinštančný súd toto ustanovenie aplikoval a jeho použitie aj náležite odôvodnil. Vo vzťahu k výpovedi vodiča autobusu v rámci trestného konania poukázala žalobkyňa na to, že tento bol jediným podozrivým a preto od neho nebolo možné očakávať priznanie toho, že musel prudko brzdiť v dôsledku čoho ona spadla a zranila sa. Vzhľadom na svedectvo vodiča ani trestné stíhanie potom nemohlo dopadnúť inak. Podľa § 193 CSP je súd viazaný rozhodnutiami o vine, ale nie je viazaný uznesením o zastavení trestného stíhania, ktorým v tomto prípade trestné konanie skončilo. Preto prvoinštančný súd uznesením nebol viazaný a bol oprávnený ustáliť skutkový stav samostatne. Žalobkyňa zdôraznila, že o prudkom brzdení nevyviedla účelovo, ako sa to snaží prezentovať žalovaný, ale vypovedala tak preto, že je to pravda, pričom žalovaný opomína, že o prudkom brzdení vypovedala zhodne aj svedkyňa K. K..

9. Na základe odvolania žalovaného krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, pričom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP nariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie a na základe toho rozsudok súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP v I. výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 963,75 Eur a v tejto časti žalobu zamietol, pretože neboli podmienky na potvrdenie (§ 387 CSP), ani na zrušenie (§ 389 CSP) rozsudku. V nadväznosti na to rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP aj o náhrade trov konania na súde prvej inštancie a v odvolacom konaní.

10. Odvolanie žalovaného vyhodnotil odvolací súd ako dôvodné, pretože prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie je založené aj na nesprávnom právnom posúdení veci.

11. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa dňa 04. 04. 2018 spadla v autobuse MHD prevádzkovanom spoločnosťou SAD Lučenec, a. s., ktorá v tom čase mala tento autobus poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou u žalovaného. Takisto nebolo sporné, že žalobkyňa počas jazdy autobusu spadla v dôsledku jeho brzdzenia a že v dôsledku pádu utrpela zranenia vyžadujúce si liečbu od 04. 04. 2018 do 07. 09. 2018. Sporným bolo, či išlo o nečakane prudké zabrzdzenie realizované vodičom autobusu ako to tvrdila žalobkyňa alebo či sa jednalo len o mierne pribrzdzenie ako na to poukazoval žalovaný tvrdiac, že žalobkyňa sa vôbec nedržala, resp. sa držala nedostatočne.

12. Prvoinštančný súd na základe vykonaných dôkazov dospel k tomu, že išlo o prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov podľa § 427 ods. 1 OZ a že príčinou vzniku škody na strane žalobkyne bola okolnosť majúca pôvod v povahe prevádzky podľa § 428 OZ a tou bolo „náhle zabrzdzenie autobusu, pri vstupe autobusu do kruhového objazdu a potreby dať prednosť v jazde zľava prichádzajúcemu motorovému vozidlu“. Podľa prvoinštančného súdu si ale vznik škody súčasne zavinila aj samotná žalobkyňa podľa § 441 OZ tým, že sa v idúcom autobuse riadne nedržala.

13. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd v zásade správne vychádzal pri právnom posúdení veci z ust. § 427 ods. 1 OZ a § 441 OZ, dospel ale k nesprávnym skutkovým zisteniam a právnym záverom týkajúcim sa brzdzenia autobusu ako príčiny škody a toho, že išlo o okolnosť majúcu pôvod v povahe prevádzky podľa § 428 OZ a takisto nesprávnym v týchto súvislostiach bolo aj vyhodnotenie miery zavinenia žalobkyne na poškodení jej zdravia.

14. Odvolací súd preto na nariadenom pojednávaní zopakoval dokazovanie a po vykonaní dôkazov, ktoré vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP mal preukázané, že pád žalobkyne v idúcom autobuse (a jej úraz) nebol dôsledkom nečakane prudkého zabrzdzenia autobusu, ale toho, že žalobkyňa sa presúvala smerom do zadnej časti autobusu, ktorý (pre ňu) neočakávane pribrzdil práve v momente, kedy sa dostatočne, resp. vôbec nedržala.

15. Z výpovede žalobkyne pred prvoinštančným i odvolacím súdom totiž vyplynulo, že po nastúpení do autobusu a zakúpení cestovného lístka zostala približne 10 sekúnd stáť v prednej časti autobusu, kde sa držala madla za vodičom. Stála tam iba ona. Následne sa vodič s autobusom pohol a až vtedy sa začala žalobkyňa presúvať prázdnu uličkou do zadnej časti autobusu za účelom zaujatia miesta na sedenie, keďže tieto boli voľné len tam. Počas presunu sa prechytávala madiel používajúc iba pravú

ruku. Pohybovala sa chrbtom v smere jazdy, ľavú ruku mala voľne vedľa tela a na chrbte mala ruksak. Medzi jednotlivými prechytaniami sa nedržala. Podľa žalobkyne autobus išiel pomaly a nezrýchliil, pričom neočakávala, že pribrzdí. V tom čase už boli pred kruhovým objazdom a ona bola jediná, ktorá v autobuse kvôli brzdeniu spadla. K jej pádu došlo v stredovej časti autobusu.

16. Žalobkyňa v žalobe i vo svojej výpovedi tvrdila, že išlo o prudké zabrzdzenie autobusu a len toto bolo dôvodom jej pádu a vzniku zranení.

17. Odvolací súd však nevyhodnotil brzdenie autobusu z hľadiska intenzity ako prudké už len z toho dôvodu, že sama žalobkyňa uviedla, že autobus išiel pomaly a nezrýchliil. Preto podľa odvolacieho súdu išlo síce o brzdenie, ktoré subjektívne žalobkyňa v tom momente nečakala a preto ho označila za „prudké“, nešlo ale o zásadné zníženie rýchlosti autobusu jeho vodičom rádo o niekoľko desiatok km/h, t. j. takého charakteru, že by sa neudržal hocikáky stojaci cestujúci, i keby sa akokoľvek poriadne držal. Súčasne je potrebné uviesť, že brzdenie prejavujúce sa znížením rýchlosti jazdy a naopak aj zvyšovanie rýchlosti je obvyklým prejavom jazdy autobusu. Táto nie je z hľadiska rýchlosti pohybu konštantná a teda aj náhle a neočakávané menšie zníženie rýchlosti v dôsledku brzdenia je okolnosťou, s ktorou je pri preprave v autobuse potrebné objektívne počítať.

18. Záver, že sa nejednalo o prudké brzdenie potom potvrdzuje nielen fakt, že v autobuse bolo v tom čase 27 cestujúcich a okrem žalobkyne žiaden z nich nespadol, ale aj výpoveď vodiča autobusu D. vypočutého v rámci trestného konania, ktorý uviedol, že autobusom prechádzal trasu Rúbanisko II Kotolňa v smere na stanicu a ako išiel od Rúbaniska ku kruhovému objazdu Kaufland, viedol autobus rýchlosťou cca do 20 km/h a mierne pribrzdžoval nožnou brzdou, lebo potreboval dať prednosť zľava v kruhovom objazde idúcemu vozidlu. Súčasne je v spise na č. l. 97 založená snímka mapy z aplikácie Googlemaps, v ktorej právny zástupca žalobkyne znázornil miesto jej nástupu do autobusu a miesto pred kruhovým objazdom, kde sa nachádzal autobus v čase pádu žalobkyne doplňujúc, že išlo o vzdialenosť cca 180 metrov. Podľa odvolacieho súdu ide o krátku vzdialenosť, ktorú autobus prešiel od nastúpenia žalobkyne do času, kedy spadla a teda po pohnutí sa nemohol autobus vyvinúť nejakú vysokú rýchlosť prihládajúc súčasne na to, že sa blížil do kruhového objazdu, kde musel dať prednosť v jazde. Teda aj tieto okolnosti zapadajú do vyjadrení žalobkyne, podľa ktorej autobus išiel pomaly a tiež vodiča autobusu, že išiel rýchlosťou okolo 20 km/h a neodporuje tomu ani písomné vyjadrenie svedkyne F. B. (č. l. 90 spisu) sediacej hneď na prvom sedadle vedľa šoféra, ktorá uviedla, že vodič autobusu na ceste z Rúbaniska do mesta musel náhle (teda nie prudko - poznámka odvolacieho súdu) zabrzdíť a žalobkyňa spadla, pričom svedkyňa vo vyjadrení dodala, že žalobkyňa vtedy povedala, že mala sedieť, pretože voľných miest bol dostatok. Z týchto dôvodov odvolací súd nemohol dať za pravdu žalobkyňi, ktorá označila výpoveď vodiča autobusu za nepravdivú a účelovú, ktorú urobil v snahe vyhnúť sa vlastnej trestnoprávnej zodpovednosti.

19. Za tohto stavu, ktorý nie je v rozpore ani s výsledkami trestného konania prebiehajúceho ohľadne úrazu žalobkyne a právoplatne ukončeného uznesením zo dňa 21. 06. 2018 o zastavení trestného stíhania vo veci, prvoinštančný súd správne vychádzal z toho, že sa jednalo o zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov podľa § 427 ods. 1 OZ, podľa ktorého fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Jazda autobusu a zmena rýchlosti jazdy (zrýchľovanie a spomaľovanie) je totiž typická pre prevádzku cestných vozidiel a je charakteristickou vlastnosťou osobitnej povahy cestnej premávky (prevádzky), pričom aj v danom prípade pád žalobkyne a jej úraz bol dôsledkom brzdenia, t. j. zníženia rýchlosti autobusu, ktoré žalobkyňa podľa svojich slov nečakala. Je v tejto súvislosti potrebné snáď len pripomenúť, že skutočnosť, že ku škode došlo v dopravnom prostriedku v priebehu trvania prepravy samo o sebe ešte neznamená, že ide o škodu vyvolanú osobitnou povahou prepravy (napr. úraz cestujúceho v dôsledku jeho pádu vyvolaného náhlou nevoľnosťou) a že za udalosti vyvolané osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov sa považujú také skutočnosti, ktoré sú objektívne spôsobilé vyvolať škodu a ktoré s prevádzkou dopravných prostriedkov súvisia, nie prípady, keď bola škoda síce spôsobená porušením právnej povinnosti v súvislosti s prevádzkou dopravného prostriedku, ale nie povahou tejto prevádzky, ani prípady, keď škoda vznikla v súvislosti s prevádzkou, ale nebola vyvolaná zvláštnosťami tejto prevádzky (viď R 20/1975).

20. V uvedených súvislostiach potom prvoinštančný súd správne rozlíšil aj obsah spojenia „okolnosti, ktoré majú pôvod v prevádzke“ v § 428 OZ ako pojem užší než „škoda vyvolaná osobitnou povahou

prevádzky“ v § 427 OZ, pretože okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke sú okolnosti „vnútri“ vlastnej prevádzky, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a realizáciou prevádzky.

21. Prvoinštančný súd ale nesprávne uviedol, že náhle zabrzdzenie autobusu je okolnosťou majúcou pôvod v povahe prevádzky podľa § 428 OZ, podľa ktorého svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

22. Za okolnosti, ktoré majú pôvod v prevádzke podľa § 428 OZ sa považujú okolnosti, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a uskutočňovaním prevádzky a sú v príčinnej súvislosti so škodou (R 80/1970). Za okolnosti majúce pôvod v prevádzke možno považovať napr. zlyhanie alebo nedostatok činnosti osôb použitých v prevádzke (R 3/1984), nedostatky alebo vady materiálu i skryté (R 9/1972) alebo technický stav dopravného prostriedku (R 80/1970). Ide o tzv. vnútorné okolnosti a preto k nim podľa odvolacieho súdu nemožno zaradiť hoci aj náhle spomalenie jazdy autobusu jeho brzdením. Okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke sú napríklad zlyhanie bŕzd, prasknutie pneumatiky (ako nedostatky alebo vady materiálu), opotrebovanie súčiastok alebo náhle zlyhanie motora (ako udalosti spočívajúce vo vadnom stave dopravného prostriedku), infarkt vodiča vedúceho dopravný prostriedok (ako zlyhanie osôb použitých pri prevádzke), atď..

23. Zníženie rýchlosti vozidla brzdením preto podľa odvolacieho súdu nie je okolnosťou majúcou pôvod v povahe prevádzky, ale je iba okolnosťou typickou pre osobitnú povahu prevádzky autobusu ako cestného motorového vozidla. V tomto smere prvoinštančný súd poriadne nevysvetlil svoj názor, že pokiaľ prudké zabrzdzenie (z hľadiska intenzity) podľa neho predstavuje okolnosť, ktorá má pôvod v povahe prevádzky (29. odsek odôvodnenia napadnutého rozsudku), prečo takú istú povahu pripísal aj ním zistenému náhlemu (z hľadiska časového) zabrzdzeniu autobusu.

24. V prejednávanom prípade nebola príčinou poškodenia zdravia žalobkyne pádom v autobuse žiadna taká okolnosť, akú má na mysli § 428 prvá veta OZ. Preto nebol dôvod, aby toto ustanovenie prvoinštančný súd aplikoval uvádzajúc zároveň, že príčinou škody bola okolnosť majúca pôvod v povahe prevádzky v dôsledku čoho neprichádzalo do úvahy výlučné zavinenie poškodeného na vzniku škody. Tento názor je inak správny, obsiahnutý je v prvoinštančným súdom označenom rozhodnutí R 80/1970, avšak v prejednávanej veci nebol použiteľným.

25. Vzhľadom na vykonané dokazovanie je ale rozhodnutie R 80/1970 aplikovateľné v inom smere, pretože hovorí, že ak bola škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky (§ 427 ods. 1 OZ), ale nie okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke (§ 428 OZ), výlučné zavinenie poškodeného môže viesť k úplnému zbaveniu sa zodpovednosti prevádzateľa za škodu. A práve o takýto prípad išlo aj v súdnej veci.

26. K tomu je potrebné dodať, že ak bola škoda spôsobená výlučne konaním poškodeného, je úplne vylúčená zodpovednosť prevádzateľa, nie však z dôvodu zbavenia sa jeho zodpovednosti z liberačného dôvodu podľa § 428 druhej vety OZ, ale z dôvodu chýbajúcej príčinnej súvislosti medzi okolnosťou, za ktorú prevádzateľ objektívne zodpovedá a vznikom ujmy na strane poškodeného (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/431/2008).

27. Škoda na strane žalobkyne bola vyvolaná okolnosťou typickou pre osobitnú povahu prevádzky cestného motorového vozidla podľa § 427 ods. 1 OZ, konkrétne išlo o pribrzdzenie autobusu, teda zníženie rýchlosti vozidla, ktoré síce pre žalobkyňu prišlo nečakane (náhle), nebolo ale prudkej intenzity, lebo autobus nešiel rýchlo a súčasne nik iný v autobuse okrem nej nespadol. K brzdzeniu autobusu došlo v čase, kedy sa žalobkyňa pohybovala proti smeru jazdy do zadnej časti autobusu za účelom zaujatia miesta na sedenie. So svojim presunom začala až potom ako sa už autobus pohol, začala sa teda presúvať po autobuse v čase, kedy bol tento v pohybe a pritom sa držala iba jednou rukou, ktorou sa prechytávala madiel. Je preto logické, že medzi prechytávaním sa musel nastať okamih, kedy sa nedržala rukami nieže pevne, ale nedržala sa vôbec, hoci ľavú ruku mala voľnú. Žalobkyňa pritom na pojednávaní okresného súdu uviedla, že je dôchodkyňa, nie je taká pohyblivá a snaží sa vždy posadiť, pokiaľ je v autobuse voľné miesto. V danom prípade voľné miesta na sedenie v autobuse boli, lebo nebol plne obsadený. Žalobkyňa sa vyjadrila, že chcela zaujať miesto na sedenie pri stredových

dverách. Podľa odvolacieho súdu na to mala dostatok času a mala a mohla to urobiť ešte pred tým než sa autobus pohol a nie po nastúpení prednými dverami následným zaujatím stacionárnej polohy v trvaní cca 10 sekúnd vpredu autobusu dať vodičovi najavo, že sa už nemieni ďalej pohybovať smerom dozadu. Čiže podľa odvolacieho súdu nebolo potom nič nesprávne na postupe vodiča, ktorý sa pohol zo zastávky a ak si až počas jazdy autobusu žalobkyňa rozmyslela, že sa ide posadiť na voľné miesto pri stredových dverách a začala sa pohybovať týmto smerom chrbtom v smere jazdy prechytávajúc sa počas jazdy autobusu madiel len jednou rukou, aj podľa odvolacieho súdu žalobkyňa porušila čl. 8.9 Prepravného poriadku pre pravidelnú autobusovú dopravu SAD Lučenec, v ktorom je stanovené, že cestujúci je povinný držať sa rukoväte, madla alebo inej časti interiéru vozidla k tomu slúžiaceho a to takým spôsobom, aby počas jazdy v prípade náhle zmeny rýchlosti alebo smeru jazdy vozidla bolo v maximálnej možnej miere zabránené úrazom. Žalobkyňa sa takto v autobuse nechovala, postupovala neopatrne a preto nie prekvapivým následkom toho potom bol jej pád na chrbát v stredovej časti vozidla po nečakanom zabrzdení autobusu. Povinnosť poriadne sa držať v pohybujúcom sa autobuse nie je samoučelná, ale je zameraná na minimalizáciu škôd hlavne na ľudskom zdraví. Žalobkyňa ako dospelá cestujúca si musela byť vedomá toho, že pohybom po idúcom autobuse si môže privodiť úraz a teda neopatrným presunom po autobuse počas jeho jazdy prevzala na seba riziko vzniku škody.

28. Z týchto dôvodov podľa odvolacieho súdu výlučne len neopatrné správanie sa žalobkyne v idúcom autobuse bolo príčinou, že pádom na podlahu autobusu utrpela škodu na zdraví. Nie zníženie rýchlosti jazdy autobusu kvôli pribrzdzeniu bolo príčinou vzniku škody na strane žalobkyne, ale škoda bolo spôsobená výlučne jej vlastným konaním, ktoré potom prerušilo príčinnú súvislosť medzi okolnosťou, za ktorú prevádzateľ autobusu objektívne zodpovedá a vznikom škody. Inak povedané, medzi brzdením autobusu a pádom žalobkyne neexistuje príčinná súvislosť, ktorá absentuje vzhľadom na výlučné zavinenie si škody samotnou žalobkyňou, pretože podľa § 441 OZ platí, že ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne a ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

29. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný ako poisťovateľ nenesie podľa § 427 ods. 1 OZ v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. zodpovednosť za žalobkyňou uplatnenú náhradu škody, lebo túto podľa § 441 OZ znáša sama. Preto odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v I. výroku a žalobu žalobkyne aj v časti o zaplatenie sumy 963,75 Eur ako nedôvodnú zamietol, keď vo zvyšku bola žaloba zamietnutá II. výrokom rozsudku prvoinštančného súdu, ktorý vzhľadom na nepodanie odvolania voči nemu nadobudol právoplatnosť. Odvolací súd len dodáva, že ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje tzv. priamy nárok poškodeného určujúc, že náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (a je povinný tento nárok preukázať). To znamená, že poškodený môže podať žalobu priamo voči poisťovateľovi, s ktorým poisťník uzavrel poisťnú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou daného motorového vozidla.

30. Keďže odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu, musel podľa ust. § 396 ods. 1 a 2 CSP rozhodnúť o trovách celého konania (prvoinštančného aj odvolacieho). Odvolací súd vychádzal z ust. § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého by v celom rozsahu úspešný žalovaný mal nárok na plnú náhradu trov konania, keďže žaloba žalobkyne bola v celosti zamietnutá. Odvolací súd bol ale toho názoru, že je potrebné na rozhodnutie o trovách konania použiť aj § 257 CSP. Toto ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a zodpovednosti za zavinenie, kedy súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. To znamená, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, hoc by ich inak mala znášať. Ide o právnu úpravu, ktorá umožňuje súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Je to výraz skutočnosti, že zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol všetky situácie, ktoré sa v praxi môžu vyskytnúť a preto poskytuje súdu priestor na to, aby urobil za dosť spravodlivosti aj v prípadoch, že zákonné znenie riešenia otázky trov konania smeruje k inému výsledku. Aplikácia ust. § 257 CSP prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú inak naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré inak procesne úspešnej strane sporu náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý je potrebné v rozhodnutí náležite odôvodniť. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane strán sporu. V tomto prípade súd zohľadnil, že žalobkyňa je dôchodkyňou, utrpela úraz, ktorého liečenie si

vyžiadalo pomerne dlhý čas, svoj nárok si uplatnila voči poisťovni a neúspešná v spore bola kvôli zisteniu, že škodu si zavinila sama. Za týchto okolností odvolací súd nepovažoval za spravodlivé, aby žalobkyňa musela znášať trovy konania žalovaného a preto mu náhradu trov prvoinštančného ani odvolacieho konania nepriznal.

31. Napokon odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušil IV. výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žalovanému uložená poplatková povinnosť v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch, nakoľko tento výrok svojou povahou závislý od výsledkov konania stratil svoje opodstatnenie. Žalovaný bol totiž v spore plne úspešný a preto na neho podľa § 2 ods. 2 cit. zákona nemožno preniesť poplatkovú povinnosť, ktorú by inak znášala žalobkyňa nebyť jej zákonného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. i) cit. zákona.

32. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).